

Nr 210.

Av herrar **Bergström** och **Myrdal**, *angående en centraliserad upplysningsverksamhet till tjänst för ungdomens yrkesvägledning.*

Frågorna om yrkesorientering och arbetsanvisning åt ungdom ha under senare år kommit att intaga en allt mera framträdande plats i den allmänna diskussionen. Näringslivets mångsidiga utveckling har medfört ökade svårigheter för den enskilde att överblicka den mångfald av levnadsbanor och utkomstmöjligheter, som erbjuda sig. Dessa svårigheter ha ökats under tider av allmän arbetslöshet, då överflöd av arbetskraft funnits på olika områden och då de unga vid inträdet på arbetsmarknaden kunnat drabbas av risken att ej vinna tillträde till något yrke och därmed gå förlustiga möjligheterna att erhålla praktisk yrkesutbildning. Oavsett dessa svårigheter under depressionstider föreligger alltid problemet att främja en för den enskilde och samhället ändamålsenlig inpassning av ungdomen i arbetslivet.

Då det gäller att överskåda arbetsmarknadens möjligheter, räcker det icke med de uppgifter, som stå till buds rörande tillgång och efterfrågan på arbetstillfällen för dagen, utan det kräves förmåga att bedöma utvecklingen på längre sikt inom olika yrkesområden. Det är sålunda omöjligt för de unga att företaga ett tillfredsställande yrkesval på egen hand eller med ledning endast av slumpvis inhämtade råd och upplysningar. I de flesta kulturländer har, såsom framgår bl. a. av den utredning som år 1935 företogs av Internationella Arbetsbyrån rörande yrkesorienteringens problem i olika länder, behovet av en organiserad yrkesvägledning därför observerats och åtgärder av olika slag vidtagits från samhällets och enskildas sida.

Med hänsyn till det arbete och de kostnader, som i andra länder med ingalunda större resurser än Sveriges nedlagts på organisationen av yrkesvägledningens olika grenar, måste vi finna det beklagligt, att vårt land, som på så många andra socialpolitiska verksamhetsområden gått i spetsen för reformarbetet, ansett sig kunna i stort sett undvara det stöd för den enskilde och den hjälp för lösandet av arbetsmarknadens rekryteringsproblem, som kan erhållas genom en välorganiserad yrkesvägledning.

I olika sammanhang har visserligen på statligt initiativ problemet upptagits till behandling i vårt land, och det har även åt olika organ uppdragits att meddela ungdomen en viss yrkesvägledning. Sålunda ingår i kursplanen för en del skolor undervisning rörande arbetslivet. Vidare har sedan 1928 uppdragits åt den offentliga arbetsförmedlingen att stå den arbetssökande ungdomen

men till tjänst icke blott med platsanskaffning utan även med hjälp och vägledning rörande valet av yrke. Likaså har under olika former på initiativ av privata organisationer upplysnings- och rådgivningsarbete kommit till stånd.

Denna verksamhet har huvudsakligen inriktats på den ungdom, som från barndoms- och ungdomsskolorna träder ut i det praktiska livet, men dessa frågor beröra även ungdom vid högre lärdomsskolor och högskolor. Behovet av en arbetsförmedling för de s. k. intellektuella grupperna har också blivit föremål för utredning, och frågan synes under det senaste halvåret ha kommit närmare sin lösning genom de överläggningar, som förts mellan socialstyrelsen och studentkårerna vid rikets universitet och högskolor. Även studentförmedlingarna måste i många fall biträda vid yrkesvägledningen dels genom att lämna upplysningar om utkomstförhållanden och framtidsutsikter inom de lärda banorna, dels genom att söka tillvarata de arbetsmöjligheter på den allmänna marknaden, som kunna vara lämpade för personer med högre utbildning.

Emellertid har det genom skolor, arbetsförmedlingar eller privata organisationer bedrivna arbetet trots goda initiativ icke nått den effektivitet, som kan anses önskvärd och som motsvarande organ i andra länder visat sig kunna nå, enär det hittills i vårt land saknats en centraliserad, fortlöpande förmedling av tillförlitliga och så långt möjligt fullständiga uppgifter om samsättningsmöjligheter, anställningsvillkor, utbildning m. m. inom olika yrkesområden.

En upplysningsverksamhet av denna art torde enligt vår uppfattning lämpligast få formen av ett centralt redigerat kortregister över olika yrken, som exempelvis efter abonnemang distribuerades till arbetsförmedlingsanstalter, skolor, bibliotek m. m. En dylik uppgift torde böra omhändertagas av en statlig institution, som står i nära kontakt med arbetsmarknad och utbildningsanstalter.

Med hänsyn till socialstyrelsens befattning med arbetsmarknads- och arbetslöshetsfrågor och den tillgång till material, som redan kan finnas därstädes, synes det oss lämpligast, att denna verksamhet anknytes till detta verk. Då arbetet härmed icke, om ett tillfredsställande resultat skall uppnås, får givas karaktären av endast en rutinmässig registrering, torde det böra ställas under ledning av en person med speciell sakkunskap på detta område. Vi erinra om att ungdomsarbetslöshetssakkunniga på sin tid föreslogo anställandet av en särskild ungdomskonsulent inom socialstyrelsen för handläggningen av hithörande arbetsuppgifter.

En sådan ungdomskonsulent skulle givetvis få ett ganska stort arbetsområde. Han skulle ansvara för det centrala yrkesregistret samt för införskaffandet av nödigt material rörande arbetsförhållanden och utbildningsmöjligheter på olika områden. Genom sin utbildning borde han äga förtrogenhet med skolväsendet och i erforderlig mån samarbeta med skolöverstyrelsen, så att skolans, arbetsförmedlingens och andra institutioners åtgöranden i dessa angelägenheter bringades i samverkan.

Med hänvisning till ovanstående få vi föreslå,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en utredning rörande lämpligaste formen för en centraliserad upplysningsverksamhet för ungdomens yrkesvägledning.

Stockholm den 23 januari 1938.

Alb. Bergström.

Gunnar Myrdal.